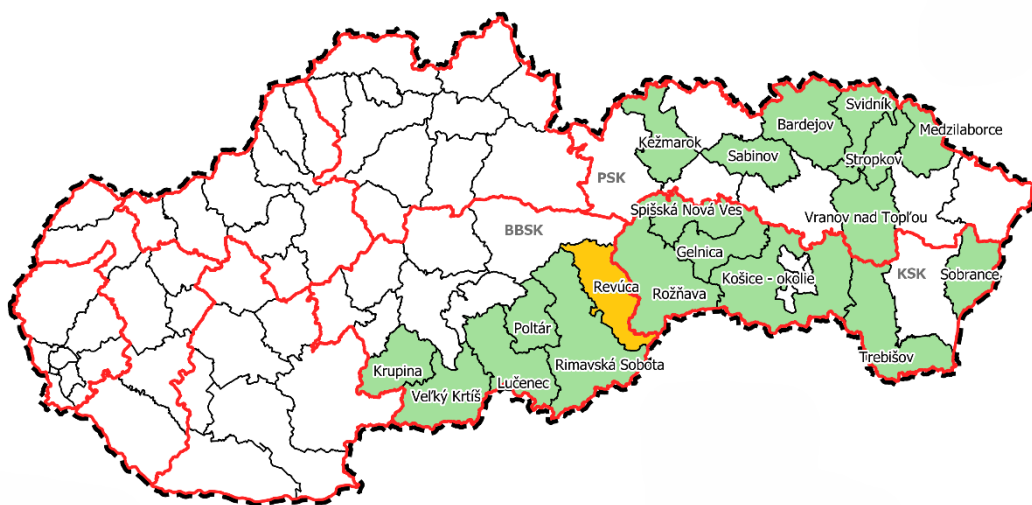

Plán rozvoja prioritného okresu

Revúca

platný a účinný na obdobie

od roku 2026 do roku 2028

Prerokovaný riadiacim výborom prioritného okresu dňa: 26. 08. 2026

Schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky dňa: 08. 09. 2026

Obsah

Úvod	3
1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu.....	4
1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti	5
1.2. Analýza demografického stavu	10
1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám	13
1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb	17
2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja	19
3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja	21
3.1. Súlad so strategickými dokumentmi	21
3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja	21
3.3. Aktivity plánu rozvoja	22
4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja	23
5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku.....	24
5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja	24
5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja	24
5.3. Gestori a spôsob monitorovania.....	24
5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ	24
6. Prílohy.....	24

Úvod

Plán rozvoja prioritného okresu Revúca (ďalej len „*plán rozvoja*“) je strednodobý strategický dokument vypracovaný v súlade s ustanovením § 2 písm. d) v spojení s § 4 a nasl. zákona č. 271/2025 Z. z. o podpore prioritných okresov (ďalej len „*zákon o prioritných okresoch*“) a na základe metodického usmernenia vydaného Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „*MIRRI SR*“).

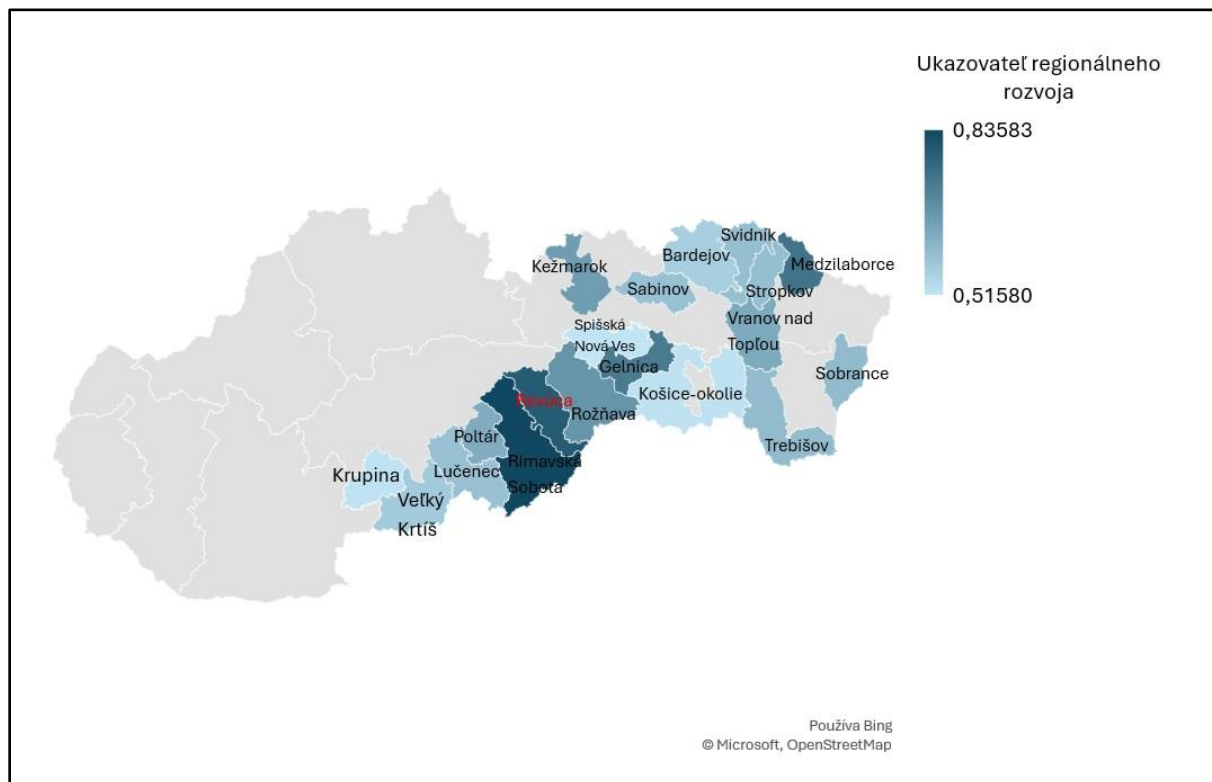
Hlavným cieľom plánu rozvoja je prostredníctvom komplexných štrukturálnych opatrení a aktivít zameraných na hospodársky, sociálny, environmentálny rozvoj prioritného okresu, systémovú tvorbu rozvoja regiónu, rozvoj konkurencieschopnej hospodárskej činnosti a súvisiacej zamestnanosti, na zlepšovanie sociálno-ekonomického, environmentálneho a demografického vývoja, motivujúceho prostredia pre zotrvanie v okrese alebo návrat do neho, prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu, zlepšovať hodnoty ukazovateľa regionálneho rozvoja¹ (ďalej len „*URR*“), zvyšovať kvalitu života obyvateľov a znižovať regionálne disparity v rámci prioritného okresu ako aj medzi okresmi navzájom.

Plán rozvoja vychádza z analýzy potrieb a potenciálu prioritného okresu a je výsledkom participatívneho procesu zástupcov prioritného okresu a MIRRI SR, založenom na objektívnych analytických ukazovateľoch, potrebách regionálnych subjektov a dopyte obyvateľov či návštevníkov prioritného okresu.

¹ Podľa § 2 písm. c) zákona o prioritných okresoch sa ukazovateľom regionálneho rozvoja rozumie kompozitný ukazovateľ, ktorým sa hodnotí miera regionálneho rozvoja okresu na základe čiastkových ukazovateľov a špecifických ukazovateľov okresu v sociálno-ekonomickej oblasti, demografickom stave a v prístupe k verejnej infraštruktúre a základným službám.

1. Analýza hospodárskeho, sociálneho a demografického stavu okresu

Mapa prioritných okresov podľa URR

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

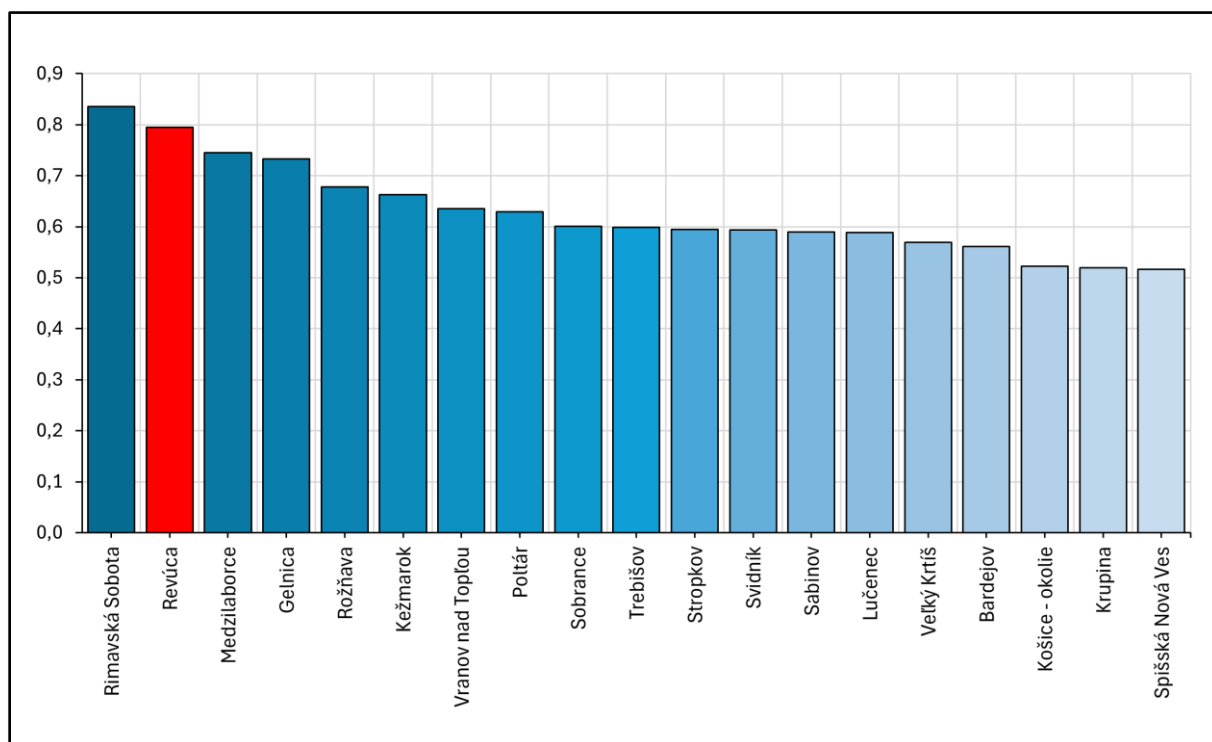
Mapa znázorňuje všetkých 19 okresov, ktoré sú podľa zákona o prioritných okresoch a vyhlášky MIRRI SR č. 274/2025 Z. z. o počte prioritných okresov, o výpočte ukazovateľa regionálneho rozvoja a zverejňovaných údajoch v oblasti prioritných okresov (ďalej len „vyhláška“) od 1. januára 2026 zaradené medzi prioritné okresy.

Prioritné okresy sú na mape vyznačené farebne na základe hodnoty URR, pričom okres s najvyššou (najhoršou) hodnotou URR je označený najtmavšou farbou.

Hodnota URR prioritného okresu Revúca v čase zaradenia medzi prioritné okresy je **0,79504**, čo ho zaraďuje medzi okresy s najhoršou hodnotou URR spomedzi ostatných prioritných okresov.

V zozname vybraných okresov² platnom na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2028 **sa okres Revúca nachádza na 2. mieste.**

² Podľa § 2 písm. b) zákona o prioritných okresoch sa zoznamom vybraných okresov rozumie zoznam okresov okrem okresov krajských miest, zoradených zostupne na základe hodnoty URR.

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

URR tvoria čiastkové a špecifické ukazovatele v troch oblastiach:

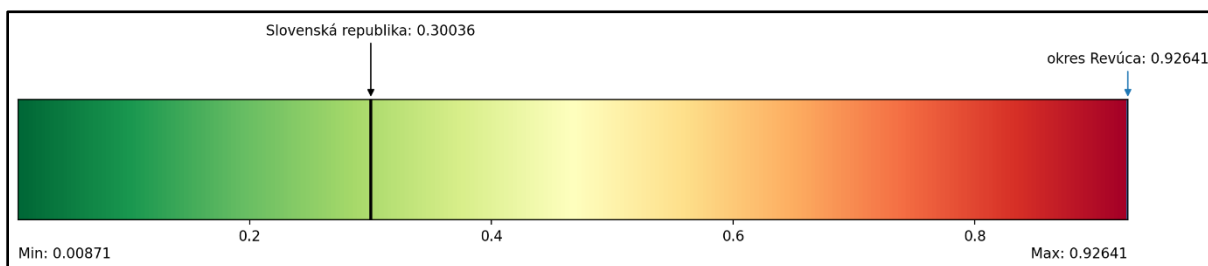
- sociálno-ekonomická
- demografia
- prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám

1.1. Analýza sociálno-ekonomickej oblasti

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Revúca sa v rámci čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť v zozname všetkých okresov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) nachádza na **1. mieste**, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,92641**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za sociálno-ekonomickú oblasť prioritného okresu Revúca - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za sociálno-ekonomickú oblasť sa vypočíta na základe troch špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

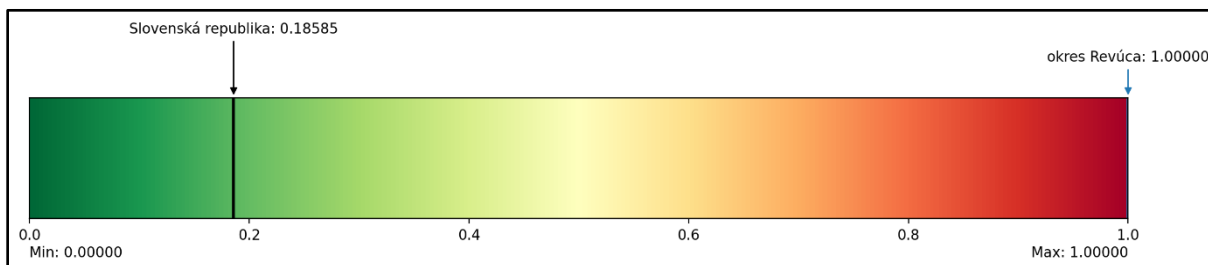
- (i) podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi³ z počtu obyvateľov;
- (ii) podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku a
- (iii) priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. *Hmotná núdza* (podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ sa prioritný okres nachádza na **1. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota ukazovateľa je **1,00000**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov“ - grafické zobrazenie

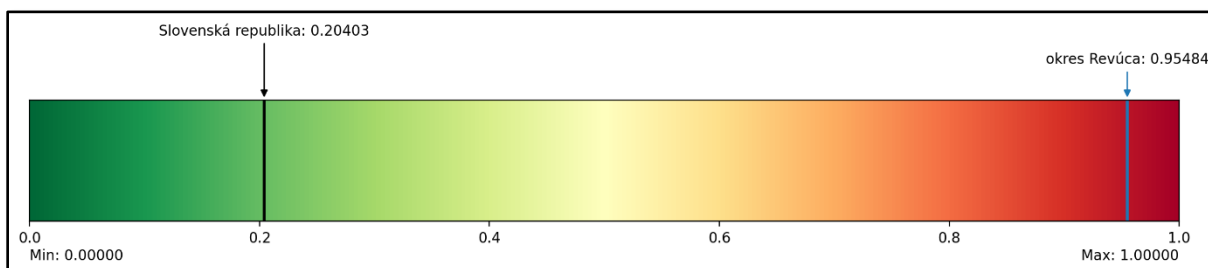
Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

³ Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

B.2. Miera nezamestnanosti (podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ sa prioritný okres nachádza na **2. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,95484**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku“ - grafické zobrazenie

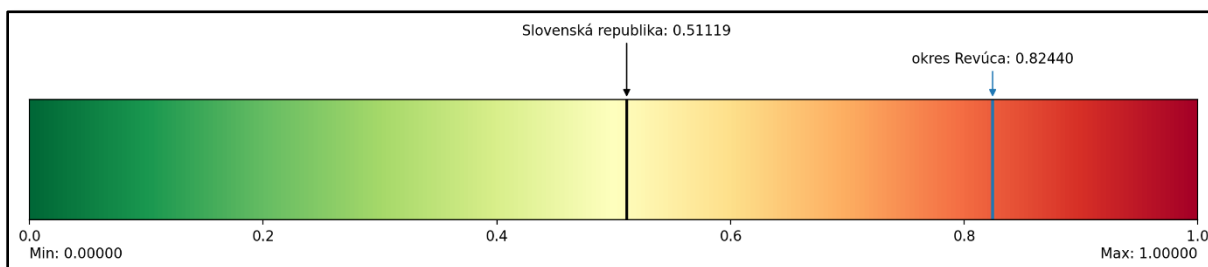

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Príjmová situácia a životná úroveň (priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca)

V rámci špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ sa prioritný okres nachádza na **23. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,82440**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov sociálno-ekonomickej oblasti

Sociálno-ekonomická oblasť predstavuje kľúčový determinant celkovej úrovne regionálneho rozvoja okresu Revúca. Jej nepriaznivý stav sa odráža nielen v hodnotách čiastkového ukazovateľa, ale predovšetkým v špecifických ukazovateľoch, ktoré zachytávajú priame životné podmienky obyvateľov, ich postavenie na trhu práce a schopnosť regiónu generovať pracovné príležitosti a príjmy.

Okres Revúca prešiel od povojnovej industrializácie (ťažba, hutníctvo, magnezit) cez úpadok priemyslu po roku 1990 až po súčasný status prioritného okresu s vysokou nezamestnanosťou

a slabým podnikateľským prostredím. Spomínaná transformácia ekonomiky po roku 1989 zasiahla okres veľmi tvrdo, došlo k zániku alebo reštrukturalizácii veľkých podnikov v Jelšave, Lubeníku a Revúcej, čo viedlo k masovej nezamestnanosti a okres sa stal jedným z najviac postihnutých na Slovensku.

Súčasná zamestnanosť v okrese Revúca je do veľkej miery viazaná na **obmedzený okruh stabilných, prevažne verejných alebo kvázi-verejných zamestnávateľov**, pričom súkromný sektor má skôr doplnkový a lokálne rozptýlený charakter. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v okrese patria najmä:

- Nemocnica s poliklinikou Revúca, n. o., ktorá je kľúčovým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a zároveň jedným z najväčších zamestnávateľov v okrese,
- verejná správa a samospráva, najmä okresný úrad, mesto Revúca a obce okresu vrátane ich základných organizácií,
- vzdelávacie inštitúcie, predovšetkým základné a stredné školy a s nimi súvisiace zariadenia,
- zariadenia sociálnych služieb a verejnoprospešné organizácie, ktoré reagujú na starnutie populácie a rastúce sociálne potreby,
- lesníctvo, poľnohospodárstvo a nadväzujúce spracovateľské činnosti, najmä prostredníctvom štátnych a menších súkromných subjektov,
- menšie a stredné podniky v oblasti služieb, stavebníctva a remesiel, prevažne s lokálnym alebo mikroregionálnym dosahom,
- Slovenské magnezitové závody, a. s., Jelšava (SMZ), najväčší priemyselný zamestnávateľ v okrese, zameraný na ťažbu a spracovanie magnezitu, s významným regionálnym aj nadregionálnym hospodárskym významom,
- SLOVMAG, a. s., Lubeník, významný podnik v oblasti ťažby a spracovania magnezitu, ktorý dlhodobo patrí medzi stabilných zamestnávateľov v okrese,
- LVD S3, a. s., Tornaľa, strojárka výroba zameraná na kovové konštrukcie, zváranie a priemyselné komponenty, významný zamestnávateľ najmä pre južnú časť okresu,
- ARIES 2, s. r. o., Tornaľa, výrobný podnik v oblasti spracovania kovov a priemyselnej výroby, so stabilnou zamestnanosťou.

Podnikateľské prostredie v okrese Revúca je charakteristické **nízkou mierou ekonomickej aktivity a slabou prítomnosťou malých a stredných podnikov** schopných vytvárať stabilné pracovné miesta. Miestna ekonomika je prevažne založená na malých prevádzkach, službách lokálneho charakteru a verejnom sektore, pričom chýba silnejší súkromný sektor s inovačným potenciálom.

Rozvoj podnikania je limitovaný viacerými faktormi, najmä:

- nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva,
- slabou dostupnosťou kapitálu,
- obmedzenou infraštruktúrou a dopravným napojením,
- nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily,
- nízkou mierou podnikateľských zručností a skúseností.

Tieto bariéry spôsobujú, že podnikateľské prostredie nedokáže plniť svoju funkciu ako hlavný motor zamestnanosti a ekonomického rozvoja. Slabý rozvoj podnikania následne posilňuje závislosť obyvateľov od verejných služieb a sociálneho systému, čím sa prehĺbuje štrukturálna zaostalosť okresu.

Z hľadiska štruktúry pracovných miest ide prevažne o **pracovné pozície s nižšou pridanou hodnotou**, obmedzenými možnosťami kariérneho rastu a nízkou mzdovou úrovňou. Absencia silnejšieho súkromného zamestnávateľa alebo rozvinutejšieho podnikateľského ekosystému s výnimkou pár lokálnych hráčov obmedzuje schopnosť okresu vytvárať nové pracovné príležitosti a absorbovať pracovnú silu uvoľňovanú z dlhodobo nezamestnaných skupín. Slabé podnikateľské prostredie je zároveň ovplyvnené nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva, dopravnou dostupnosťou a obmedzenou ponukou kvalifikovanej pracovnej sily.

Najvýraznejším negatívnym javom v sociálno-ekonomickej oblasti je **vysoký podiel osôb v domácnostiach poberajúcich pomoc v hmotnej núdzi**. Okres Revúca dosahuje v tomto ukazovateli najhoršiu hodnotu spomedzi okresov SR, čo poukazuje na rozsiahlu koncentráciu chudoby a sociálneho vylúčenia. Tento stav je dôsledkom dlhodobo obmedzených pracovných príležitostí, nízkej miery ekonomickej diverzifikácie okresu a pretrvávajúcej štrukturálnej nezamestnanosti. Vysoký podiel obyvateľov v hmotnej núdzi zároveň znižuje kúpyschopnosť obyvateľstva, oslabuje miestny dopyt a pôsobí tlmiačo na rozvoj podnikateľského prostredia, čím sa vytvára samo udržiavajúci sa negatívny socioekonomický cyklus.

Významným špecifikom sociálno-ekonomickej situácie okresu Revúca je **prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít**, (ďalej len „MRK“), ktoré patria medzi najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva. MRK sa koncentrujú najmä v niektorých obciach a lokalitách okresu a čelia viacnásobnému znevýhodneniu v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a prístupu k základným službám. Vysoká miera nezamestnanosti v MRK, nízka úroveň vzdelania a generačný prenos chudoby výrazne obmedzujú možnosti sociálnej a ekonomickej integrácie týchto skupín. Zároveň má táto situácia širší vplyv na celkový sociálny vývoj okresu, keďže prehľbuje sociálne rozdiely, zvyšuje nároky na verejné služby a oslabuje sociálnu kohéziu v území. Riešenie problémov MRK si vyžaduje **integrovaný prístup**, ktorý prepája opatrenia v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych služieb, bývania a komunitného rozvoja. Bez systematickej adresnej podpory v tejto oblasti nie je možné dosiahnuť dlhodobé zlepšenie sociálno-ekonomickej situácie okresu Revúca ako celku.

S týmto javom úzko súvisí **zvýšený podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku**. V okrese Revúca je **nezamestnanosť** nielen dlhodobo nadpriemerná, ale má aj štrukturálny charakter, keď významnú časť nezamestnaných tvoria osoby s nízkou alebo zastaranou kvalifikáciou, prípadne dlhodobo mimo trhu práce. Tento stav obmedzuje schopnosť regiónu reagovať na potenciálne investičné impulzy a zároveň zvyšuje záťaž systému sociálnych transferov. Pretrvávajúca nezamestnanosť sa kauzálnie premieta aj do demografických procesov, predovšetkým do odchodu mladých a ekonomicky aktívnych osôb z územia.

Ďalším významným špecifickým ukazovateľom je **nízka úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy**, ktorá v okrese Revúca zaostáva za celoslovenským aj krajským priemerom. Nízke mzdy reflektujú jednak odvetvovú štruktúru miestnej ekonomiky s prevahou nízkopríjmových pracovných miest, jednak obmedzený počet zamestnávateľov poskytujúcich kvalifikované a stabilné pracovné miesta. Tento jav má priamy vplyv na životnú úroveň obyvateľov, ich schopnosť zabezpečiť bývanie, vzdelávanie detí či prístup ku kvalitným službám a sekundárne ovplyvňuje aj atraktivitu okresu pre návrat alebo udržanie kvalifikovanej pracovnej sily.

Sociálno-ekonomickú situáciu okresu ďalej zhoršuje **rastúci index ekonomického zaťaženia**, ktorý vyjadruje tlak neproduktívnych skupín obyvateľstva na ekonomicky aktívnu populáciu. Tento trend je dôsledkom kombinácie nezamestnanosti, demografického starnutia a odchodu mladých ľudí. Vyššie ekonomické zaťaženie obmedzuje finančné možnosti verejných rozpočtov a znižuje schopnosť územia investovať do rozvojových opatrení.

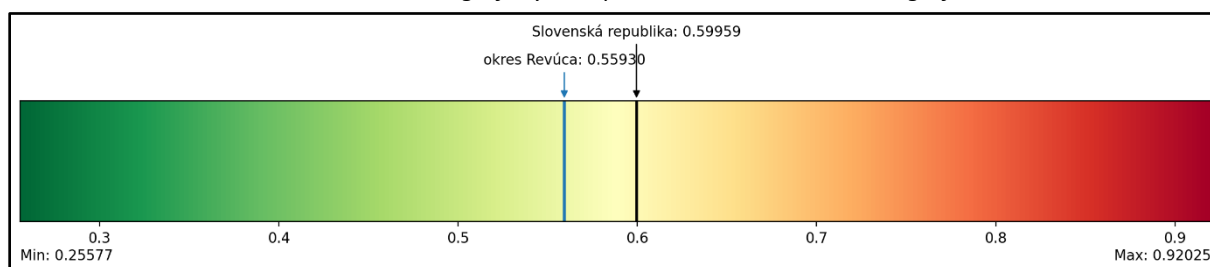
Vzájomné pôsobenie uvedených špecifických ukazovateľov vytvára v okrese Revúca **silne previazaný súbor socioekonomických problémov**, v ktorom chudoba, nezamestnanosť, nízke mzdy a demografický úbytok pôsobia kumulatívne. Negatívne hodnoty sociálno-ekonomických ukazovateľov zároveň zvyšujú citlivosť okresu na externé šoky a obmedzujú jeho schopnosť využívať vnútorný rozvojový potenciál. Z tohto dôvodu je sociálno-ekonomická oblasť kľúčovou intervenčnou oblasťou plánu rozvoja, keďže jej zlepšenie predstavuje nevyhnutný predpoklad stabilizácie demografického vývoja, zvýšenia kvality života obyvateľov a celkového posilnenia regionálneho rozvoja okresu.

1.2. Analýza demografického stavu

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Revúca sa v rámci čiastkového ukazovateľa za demografický stav nachádza na **49. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,55930**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za demografický stav prioritného okresu Revúca - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za demografický stav sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

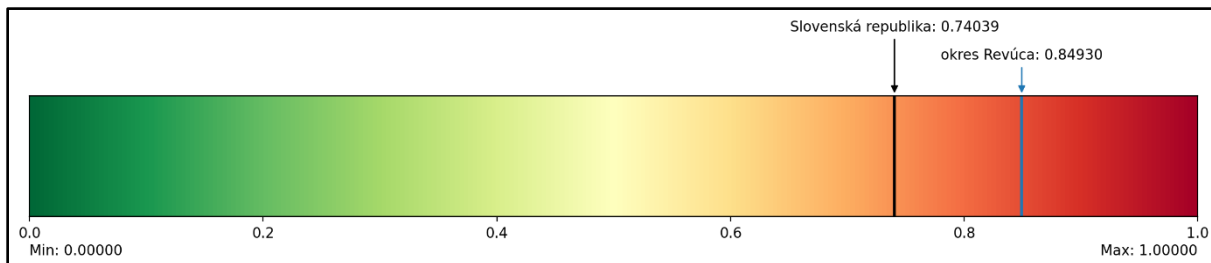
- (i) hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva;
- (ii) index ekonomického zaťaženia osôb a
- (iii) index starnutia.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva

V rámci špecifického ukazovateľa „*hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva*“ sa prioritný okres nachádza na **25. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,84930**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva“ - grafické zobrazenie

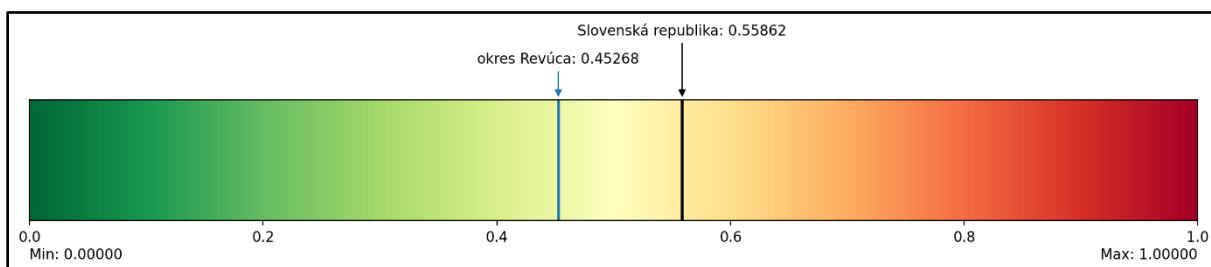

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Index ekonomického zaťaženia

V rámci špecifického ukazovateľa „*index ekonomického zaťaženia osôb*“ sa prioritný okres nachádza na **49. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,45268**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index ekonomického zaťaženia osôb“ - grafické zobrazenie

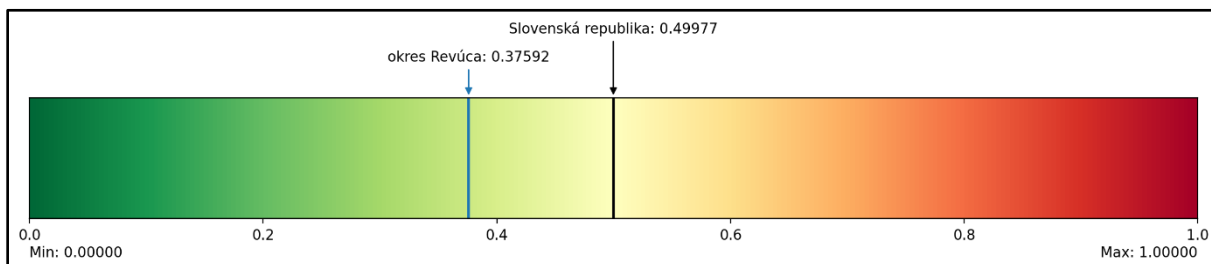

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Index starnutia

V rámci špecifického ukazovateľa „*index starnutia*“ sa prioritný okres nachádza na **55. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,37592**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „index starnutia“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov demografického stavu

Demografický stav okresu Revúca predstavuje jednu z kľúčových oblastí, ktorá významným spôsobom ovplyvňuje jeho súčasnú aj budúcu úroveň regionálneho rozvoja. Vývoj demografických ukazovateľov v dlhodobom horizonte indikuje pretrvávajúce nepriaznivé trendy, ktorých príčiny sú úzko prepojené so sociálno-ekonomickým vývojom územia a kvalitou dostupných verejných služieb.

Z hľadiska špecifických ukazovateľov demografického stavu zohráva zásadnú úlohu **hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva**. Okres Revúca dosahuje v tomto ukazovateli výrazne negatívnu hodnotu, ktorá odráža kombinovaný efekt dlhodobu nízkej pôrodnosti a pretrvávajúceho migračného úbytku. Negatívny celkový prírastok nie je iba výsledkom prirodzeného demografického vývoja, ale je priamo determinovaný kvalitou životných a ekonomických podmienok v regióne. Nedostatok pracovných príležitostí, nízke mzdové ohodnotenie a obmedzené možnosti profesijného uplatnenia vedú k odchodu mladých ľudí v produktívnom veku do iných okresov alebo mimo regiónu, čím sa oslabuje prirodzená reprodukčná základňa okresu.

Významným špecifickým ukazovateľom je **index starnutia**, ktorý v okrese Revúca dosahuje hodnoty blížiace sa hranici, pri ktorej počet osôb v poproduktívnom veku prevyšuje počet detí a mladých ľudí. Hoci okres v porovnaní s niektorými inými regiónmi nevykazuje extrémne vysoký index starnutia, jeho neustály rast predstavuje závažný štrukturálny problém. Starnutie populácie je priamo prepojené s dlhodobým odchodom mladých obyvateľov a s nízkou atraktivitou územia pre zakladanie rodín. Tento trend zároveň zvyšuje tlak na systém zdravotnej a sociálnej starostlivosti, ktorého kapacity sú v okrese Revúca už v súčasnosti obmedzené.

Ďalším dôležitým ukazovateľom je **index ekonomického zaťaženia**, ktorý vyjadruje pomer ekonomicky neaktívnych osôb k ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu. V okrese Revúca dosahuje tento index nadpriemerné hodnoty, čo signalizuje rastúcu záťaž produktívnej populácie. Tento jav je výsledkom súbežného pôsobenia viacerých faktorov – vysokej miery nezamestnanosti, starnutia populácie a zvyšujúceho sa počtu osôb odkázaných na sociálne a zdravotné služby. Zvýšené ekonomické zaťaženie následne obmedzuje rozvojový potenciál okresu, pretože znižuje disponibilné zdroje domácností aj verejných rozpočtov na investície do rozvoja územia.

Demografické ukazovatele sú v okrese Revúca úzko previazané aj s ukazovateľmi dostupnosti základných služieb. **Nižší podiel detí navštevujúcich materské školy** poukazuje nielen na priestorové a kapacitné obmedzenia predprimárneho vzdelávania, ale aj na sociálne bariéry v prístupe k vzdelávaniu u časti populácie. Tieto faktory majú dlhodobý dopad na vzdelanostnú štruktúru a zamestnatelnosť obyvateľstva, čím sa nepriaznivý demografický vývoj prenáša do sociálno-ekonomickej oblasti.

Demografický vývoj okresu Revúca je významne ovplyvnený prítomnosťou MRK, ktoré majú odlišnú vekovú štruktúru a dynamiku populácie v porovnaní s majoritným obyvateľstvom. Pre MRK je typický vyšší podiel detí a mladých ľudí a vyššia miera prirodzeného prírastku, čo čiastočne kompenzuje celkový populačný úbytok spôsobený starnutím a odchodom

obyvateľstva z okresu. Zároveň však tento demografický potenciál nie je plne využitý z dôvodu pretrvávajúceho sociálneho znevýhodnenia, nízkej úrovne vzdelania a slabej integrácie na trh práce. Rastúci podiel mladých ľudí z MRK zvyšuje nároky na kapacity vzdelávacích zariadení, sociálnych služieb a komunitnej infraštruktúry, najmä v obciach s vyššou koncentráciou týchto komunít. Riešenie demografických výziev spojených s MRK si preto vyžaduje integrovaný prístup prepájajúci vzdelávanie, zamestnanosť, sociálne služby a komunitný rozvoj.

Kauzálny vzťahy medzi špecifickými ukazovateľmi demografického stavu v okrese Revúca vytvárajú **negatívnu spätnú väzbu**, v ktorej sa odliv mladých ľudí, starnutie populácie a rast ekonomického zaťaženia navzájom posilňujú. Demografické oslabenie územia znižuje jeho absorpčnú kapacitu pre rozvojové impulzy, zhoršuje udržateľnosť verejných služieb a prehĺbuje regionálne disparity.

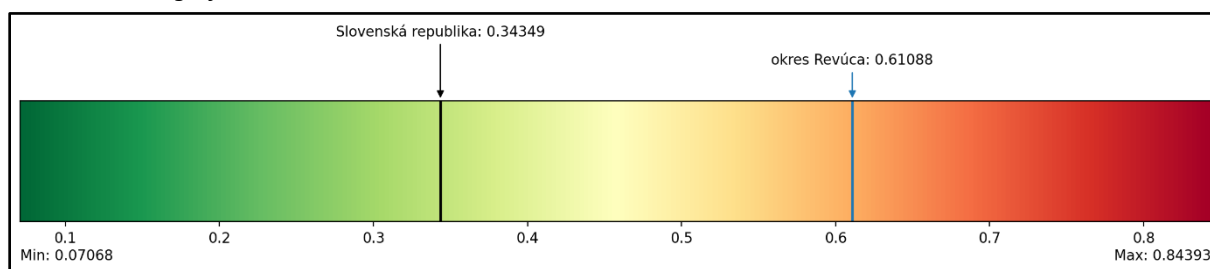
Z uvedeného vyplýva, že stabilizácia a postupné zlepšovanie demografického vývoja v okrese Revúca nemožno dosiahnuť izolovanými opatreniami, ale iba prostredníctvom **integrovaných zásahov** v oblasti zamestnanosti, bývania, dostupnosti vzdelávania, zdravotnej a sociálnej starostlivosti a infraštruktúry. Demografická oblasť je tak nielen indikátorom celkovej úrovne rozvoja okresu, ale aj jednou z najcitlivejších oblastí, ktorú plán rozvoja musí systematicky a dlhodobo adresovať.

1.3. Analýza prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

A. Hodnota čiastkového ukazovateľa

Okres Revúca sa v rámci čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám nachádza na **8. mieste** v zozname všetkých okresov SR, pričom hodnota tohto ukazovateľa je **0,61088**.

Hodnota čiastkového ukazovateľa za oblasť prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám prioritného okresu Revúca - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

Čiastkový ukazovateľ za oblasť prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám sa vypočíta na základe špecifických ukazovateľov, ktorými sú:

- (i) podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov;
- (ii) podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou

odpadových vôd;

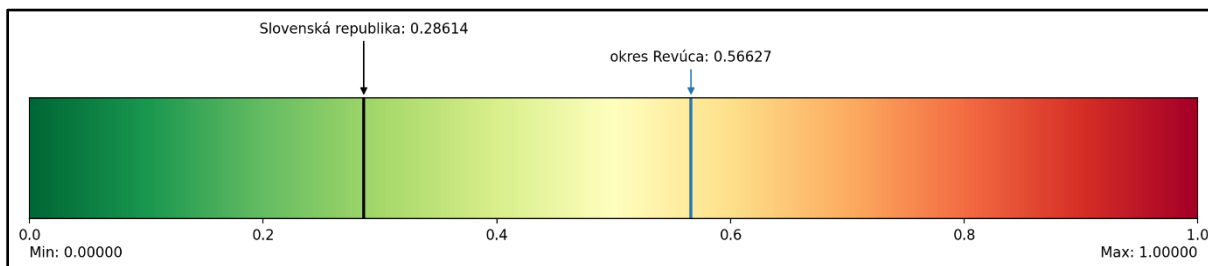
- (iii) podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps a
- (iv) podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

B. Hodnoty špecifických ukazovateľov

B.1. Základná technická infraštruktúra - vodovody

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ sa prioritný okres nachádza na **13. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,56627**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov“ - grafické zobrazenie

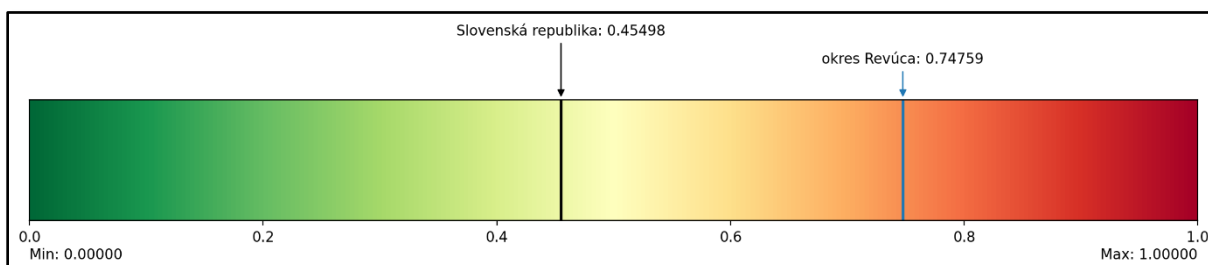

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.2. Základná technická infraštruktúra - kanalizácia

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ sa prioritný okres nachádza na **16. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,74759**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd“ - grafické zobrazenie

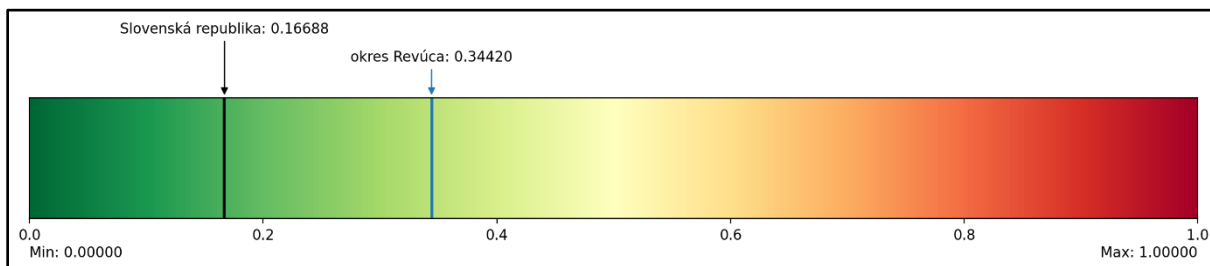

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.3. Dostupnosť internetu (podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps“ sa prioritný okres nachádza na **13. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,34420**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps“ - grafické zobrazenie

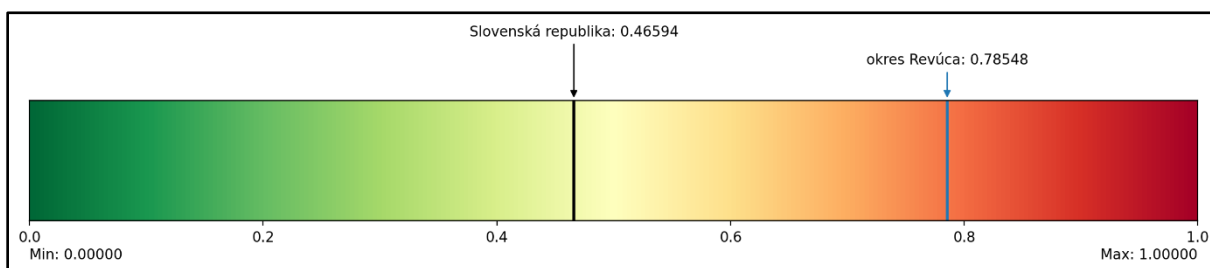

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

B.4. Vzdelávacia infraštruktúra a služby (podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka)

V rámci špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ sa prioritný okres nachádza na **6. mieste** v zozname všetkých okresov SR, hodnota tohto ukazovateľa je **0,78548**.

Hodnota špecifického ukazovateľa „podiel detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka“ - grafické zobrazenie

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

C. Analýza špecifických ukazovateľov prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám

Prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám predstavuje jednej z kľúčových pilierov regionálneho rozvoja, ktorý má priame dopady na kvalitu života obyvateľov, atraktivitu územia pre ekonomické aktivity a jeho demografickú stabilitu. V okrese Revúca dosahujú špecifické

ukazovatele v tejto oblasti dlhodobo nepriaznivé hodnoty, čo významne prispieva k jeho zaradeniu medzi prioritné okresy.

Zásadným špecifickým ukazovateľom je **podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s čistiarnou odpadových vôd**. Hodnota tohto ukazovateľa v okrese Revúca výrazne zaostáva za celoslovenským priemerom, čo poukazuje na nedostatočné dobudovanie technickej infraštruktúry najmä v menších obciach a riedko osídlených častiach okresu. Nedostatočná kanalizačná infraštruktúra má kauzálny vplyv nielen na kvalitu životného prostredia, ale aj na zdravotný stav obyvateľstva a následne na zvýšený tlak na systém zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Zároveň obmedzuje rozvoj bývania a podnikateľských aktivít, ktoré sú viazané na splnenie environmentálnych a hygienických štandardov.

Ďalším významným ukazovateľom je **podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov**. Aj keď okres disponuje dostatočnými prírodnými vodnými zdrojmi, technická infraštruktúra ich distribúcie nie je rovnomerne vybudovaná. Tento stav je spojený s historickým investičným dlhom a limitovanou finančnou kapacitou samospráv. Nedostatočné zásobovanie pitnou vodou má priamy vplyv na kvalitu bývania a znižuje atraktivitu okresu pre trvalé usídlenie mladých rodín, čím nepriamo prispieva k pokračujúcemu demografickému úbytku.

Významným faktorom ovplyvňujúcim prístup k základným službám je **dopravná dostupnosť územia**. Okres Revúca je charakteristický slabým napojením na nadradenú cestnú sieť a absenciou dostatočne kapacitných a moderných dopravných ťahov smerom ku krajskému centru. Nevyhovujúci stavebno-technický stav niektorých ciest a obmedzená verejná doprava zvyšujú časovú aj finančnú náročnosť dochádzania za prácou, vzdelaním a zdravotnou starostlivosťou. Táto situácia má kauzálny dopad na sociálno-ekonomické správanie obyvateľstva – znižuje mobilitu pracovnej sily, podporuje migráciu z okresu a zároveň zvyšuje regionálne nerovnosti v prístupe k službám vyššieho významu.

V oblasti základných verejných služieb zohráva významnú úlohu aj **dostupnosť predprimárneho vzdelávania**, vyjadrená podielom detí vo veku dva až päť rokov navštevujúcich materské školy. Nižšia hodnota tohto ukazovateľa v okrese Revúca poukazuje na kombináciu kapacitných, priestorových a sociálnych bariér. Nedostatočný prístup k predprimárnemu vzdelávaniu má dlhodobý kauzálny vplyv na nerovnosti vo vzdelávacích výsledkoch, znižuje budúcu zamestnateľnosť a prispieva k medzi generačnému prenosu chudoby, najmä v sociálne znevýhodnených komunitách.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje aj **dostupnosť zdravotnej infraštruktúry a materiálno-technické zabezpečenie poskytovateľov zdravotnej starostlivosti**. Limitovaná infraštruktúrna vybavenosť zdravotníckych zariadení v kombinácii so zhoršenou dopravnou dostupnosťou znižuje reálnu dostupnosť zdravotnej starostlivosti, najmä pre starších obyvateľov a osoby so zníženou mobilitou. Tento stav zvyšuje zdravotné riziká populácie a spätne ovplyvňuje demografické aj sociálno-ekonomické ukazovatele okresu.

Vzájomné pôsobenie špecifických ukazovateľov v oblasti verejnej infraštruktúry a základných služieb vytvára v okrese Revúca **prepojený systém príčin a následkov**, v ktorom infraštruktúrne deficity zosilňujú sociálno-ekonomické problémy a zároveň podporujú

nepriaznivý demografický vývoj. Nízka dostupnosť služieb znižuje kvalitu života, oslabuje väzbu obyvateľov na územie a bráni plnému využitiu rozvojového potenciálu okresu.

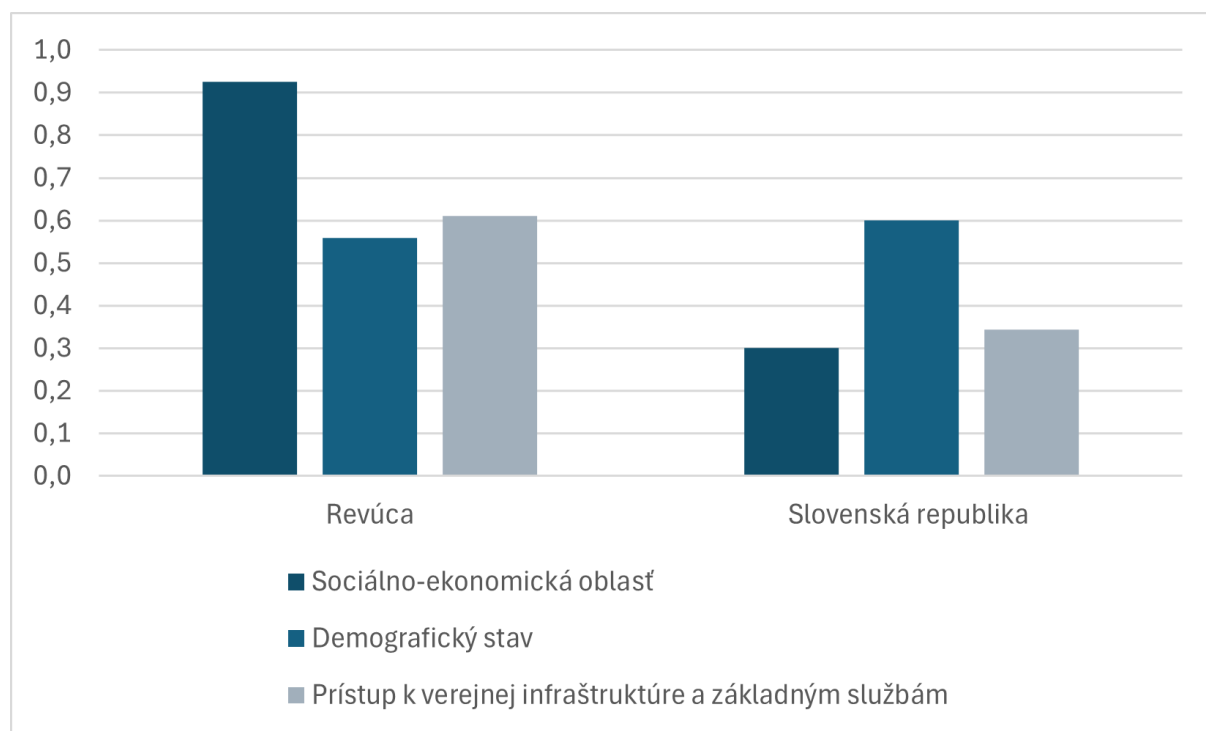
Z uvedeného vyplýva, že zlepšenie prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám je **klúčovým predpokladom pre stabilizáciu okresu Revúca**. Intervencie v tejto oblasti majú multiplikačný efekt, keďže zlepšenie infraštruktúry zároveň podporuje hospodársky rozvoj, zvyšuje atraktivitu územia a vytvára podmienky pre priaznivejší demografický vývoj.

1.4. Zhrnutie kľúčových problémov a rozvojových potrieb

A. Zhrnutie dát

Na základe analýzy čiastkových ukazovateľov možno konštatovať, že hodnoty prioritného okresu sa nachádzajú pod priemerom SR v sociálno-ekonomickej oblasti a v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám, naopak v oblasti demografického stavu sa blížila k priemeru SR.

Porovnanie čiastkových ukazovateľov okresu Revúca s priemerom SR

Zdroj údajov: údaje spracované MIRRI SR

B. Zoradenie najkritickejších oblastí

Podpriemerné hodnoty:

- v sociálno-ekonomickej oblasti; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu

hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:

- v oblasti podielu počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov a
- v oblasti podielu počtu uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku.

Priemerné hodnoty:

- v oblasti prístupu k verejnej infraštruktúre a základným službám; v rámci tejto oblasti sú najkritickejšie z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti podielu detí vo veku dva až päť rokov k 30. júnu navštevujúcich materskú školu k 15. septembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Najlepšie hodnoty:

- v oblasti demografického stavu; v rámci tejto oblasti sú však stále pod priemerom SR z pohľadu hodnôt špecifických ukazovateľov hodnoty:
 - v oblasti hrubej miery celkového prírastku obyvateľstva.

C. Zhrnutie kľúčových problémových oblastí a potrieb

Dlhodobý nepriaznivý sociálno-ekonomický vývoj okresu Revúca je výsledkom vzájomne previazaných a kumulatívne sa posilňujúcich javov, ktoré majú štrukturálny charakter a presahujú rámec jednotlivých sektorov. Analýzy strategických dokumentov doplnené o aktuálne údaje MIRRI SR potvrdzujú, že okres Revúca patrí medzi územia s najvyššou koncentráciou negatívnych javov v oblasti chudoby, nezamestnanosti, demografie a dostupnosti základných služieb.

Základným východiskovým problémom je **vysoká miera sociálno-ekonomickej zraniteľnosti obyvateľstva**, ktorá sa prejavuje nadpriemerným podielom osôb ohrozených hmotnou núdzou a nízkou priemernou mzdou. Táto situácia úzko súvisí s nízkou diverzifikáciou miestnej ekonomiky, obmedzenými pracovnými príležitosťami s vyššou pridanou hodnotou a slabším zastúpením stabilných zamestnávateľov mimo tradičného priemyslu a verejného sektora. Pretrvávajúca nezamestnanosť a nízke príjmy zároveň oslabujú miestny dopyt, čím sa spätoväzbovo obmedzuje rozvoj podnikania a služieb v území, najmä v menších obciach okresu.

Ekonomická slabosť okresu sa priamo premieta do **negatívneho demografického vývoja**. Dlhodobý úbytok obyvateľstva, odchod mladých ľudí v produktívnom veku a zhoršujúci sa index starnutia vytvárajú začarovaný kruh, v ktorom klesajúci počet ekonomicky aktívnych obyvateľov znižuje daňové a rozpočtové kapacity samospráv a zároveň zvyšuje tlak na systém sociálnych a zdravotných služieb. Tento trend je výraznejší než v priemere Banskobystrického

samosprávneho kraja a má priamy vplyv na udržateľnosť poskytovania základných verejných služieb v území.

Významným akceleračným faktorom nepriaznivého vývoja je **nedostatočný stav a dostupnosť technickej a dopravnej infraštruktúry**. Slabé dopravné prepojenie okresu Revúca s krajským centrom a hlavnými rozvojovými osami krajiny znižuje mobilitu pracovnej sily, komplikuje dochádzanie za prácou a službami vyššej úrovne a zároveň znižuje atraktivitu územia pre investorov. Nedostatky v infraštruktúre (vodovody, kanalizácie, digitálna pripojiteľnosť) majú sekundárne negatívne dopady na kvalitu bývania, verejné zdravie aj podnikateľské prostredie, čím sa ďalej prehĺbuje regionálna disparita okresu v porovnaní s rozvinutejšími územiami.

Osobitne významnou problémovou oblasťou je **udržateľnosť zdravotných a sociálnych služieb**. Starnutie populácie, vyšší výskyt sociálne zraniteľných skupín a súčasne obmedzené personálne i materiálno-technické kapacity vytvárajú systémové riziko pre dostupnosť zdravotnej starostlivosti v okrese. Podnety zo strany miestnych aktérov potvrdzujú, že bez cielenej podpory infraštruktúry a vybavenia poskytovateľov základných verejných služieb, najmä nemocnice a zariadení sociálnych služieb, nie je možné zabezpečiť dlhodobú stabilitu týchto služieb.

Z uvedených súvislostí vyplýva, že hlavnou rozvojovou potrebou okresu Revúca je **koordinovaný a vzájomne previazaný súbor opatrení**, ktorý bude súčasne riešiť zamestnanosť a príjmy obyvateľov, infraštruktúrne podmienky, dostupnosť verejných služieb a aktiváciu vnútorného rozvojového potenciálu územia. Opatrenia realizované izolovane a bez väzby na základné demografické a sociálno-ekonomické príčiny by prinášali len obmedzené výsledky. Plán rozvoja je ako jeden z nástrojov vytvorenia predpokladov pre postupnú stabilizáciu územia z hľadiska kvality života, hospodárskej aktivity aj demografického vývoja.

2. Impulzy k vypracovaniu plánu rozvoja

Vypracovanie plánu rozvoja je priamou reakciou na dlhodobu nepriaznivú a kumulatívny vývoj sociálno-ekonomických, demografických a infraštruktúrnych ukazovateľov, ktoré v súhrne determinujú nízku úroveň regionálneho rozvoja okresu. Závety strategicky hodnotiacej časti dokumentu potvrdzujú, že negatívne javy v jednotlivých oblastiach nevystupujú izolovane, ale vytvárajú vzájomne prepojený systém príčin a následkov, ktorý bez cielenej a koordinovanej verejnej intervencie nie je schopný samostatnej korekcie.

Pretrvávajúca **slabá sociálno-ekonomická výkonnosť okresu**, prejavujúca sa vysokým podielom obyvateľov v hmotnej núdzi, dlhodobou nezamestnanosťou a nízkou úrovňou mzdových príjmov, má priamy negatívny dopad na životnú úroveň obyvateľstva, ekonomickú aktivitu územia aj schopnosť samospráv zabezpečovať kvalitné verejné služby. Bez zásahov zameraných na podporu zamestnanosti, podnikania a rastu príjmov hrozí ďalšie prehĺbovanie sociálnych rozdielov a rast závislosti obyvateľstva od sociálnych transferov. S touto situáciou je úzko previazaný **nepriaznivý demografický vývoj okresu**, charakterizovaný dlhodobým úbytkom obyvateľstva, odchodom mladých a produktívnych osôb a rastom ekonomického zaťaženia. Demografické oslabenie územia spätne zosilňuje sociálno-ekonomické problémy,

keď znižuje dostupnosť pracovnej sily, obmedzuje udržateľnosť verejných služieb a zvyšuje tlak na zdravotný a sociálny systém. Významným impulzom k spracovaniu plánu rozvoja je zároveň **nedostatočný prístup k verejnej infraštruktúre a základným službám**, vyplývajúci z dlhodobého investičného dlhu v oblasti technickej a dopravnej infraštruktúry, zdravotníctva, vzdelávania a sociálnych služieb, ktorý znižuje kvalitu života obyvateľov a atraktivitu územia pre ekonomické aktivity.

Tieto zistenia boli potvrdené aj v rámci participatívneho procesu v území, v ktorom miestni aktéri zdôraznili potrebu posilnenia zdravotníctva, sociálnej oblasti, vzdelávania, kultúry, cestovného ruchu a infraštruktúry ako oblastí s najvyšším dopadom na stabilizáciu okresu a identifikovali aj obmedzenia súvisiace s projektovou pripravenosťou územia.

Popri identifikovaných štrukturálnych problémoch poukázali strategické zistenia a výstupy z participácie aj na **pozitívne, územne overené impulzy rozvoja**, ktoré predstavujú reálny základ pre dlhodobú revitalizáciu okresu Revúca. Tieto impulzy vychádzajú z vnútorného potenciálu územia a jeho špecifik a vytvárajú priestor na systematickú transformáciu sociálno-ekonomicky oslabeného regiónu.

Kľúčovým rozvojovým impulzom je **rozvoj cestovného ruchu**, ktorý územie nevníma ako izolovaný sektor, ale ako **prierezový nástroj prepájajúci hospodársky rozvoj, zamestnanosť, kultúru, vzdelávanie a regionálnu identitu**. Okres Revúca disponuje výrazným potenciálom vychádzajúcim z prírodných hodnôt, zachovaného vidieckeho charakteru a kultúrno-historického dedičstva, pričom rozvoj pokojného, zážitkového a udržateľného cestovného ruchu je v súlade so sociálnou a demografickou situáciou územia aj jeho nosnou kapacitou. Územie identifikovalo ako nevyhnutné predpoklady využitia tohto potenciálu najmä systematickú podporu infraštruktúry cestovného ruchu, prepojenie kultúrnych a prírodných hodnôt, posilňovanie miestneho podnikania, tvorbu pracovných miest v sektore služieb a dôraz na marketing a spoluprácu aktérov.

Na tento impulz sa prirodzene viažu **kultúra a regionálna identita**, ktoré predstavujú samostatný, doteraz nedostatočne využitý rozvojový faktor. Kultúrne a kreatívne aktivity, historické vrstvy územia, tradičné remeslá, Gotická cesta a nehmotné kultúrne dedičstvo majú významný identifikačný a rozlišovací potenciál. Posilňovanie regionálnej identity prispieva nielen k atraktivite územia navonok, ale aj k vnútornej stabilizácii obyvateľstva, sociálnej súdržnosti a vzťahu obyvateľov k regiónu, čo je dôležité najmä v kontexte dlhodobého odlivu mladých ľudí.

Významným pozitívnym impulzom je aj **ľudský potenciál okresu**, ktorý je v súčasnosti nedostatočne zapojený do ekonomickej aktivity. Vysoká miera nezamestnanosti predstavuje vážny problém, zároveň však vytvára priestor pre rozvoj miestneho podnikania, sociálnej a inkluzívnej ekonomiky a tvorbu pracovných miest v sektore služieb, cestovného ruchu a kultúry. Prepojenie vzdelávania, rekvalifikácií, praxe a miestnych rozvojových projektov má potenciál postupne zvyšovať zamestnanosť a ekonomickú aktivitu v území.

Pozitívnym faktorom je aj **existujúca sieť verejných, verejnoprospešných a kultúrnych inštitúcií**, ktoré plnia stabilizačnú funkciu a vytvárajú základ pre realizáciu integrovaných rozvojových zásahov. Závery participácie zároveň potvrdili pripravenosť územných aktérov

spolupracovať a vytvárať partnerstvá, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre efektívne využívanie dostupných zdrojov.

Plán rozvoja je zároveň odpoveďou na potrebu integrovane a cielene využívať nástroje podpory prioritných okresov, zosúladiť intervencie štátu, samosprávy a ďalších aktérov rozvoja a posilniť strategické riadenie rozvojových procesov v území. Jeho cieľom je vytvoriť predpoklady na zmierňovanie dlhodobých regionálnych disparít, stabilizáciu obyvateľstva a postupné zvyšovanie ekonomickej a sociálnej odolnosti okresu prostredníctvom systémových a vzájomne prepojených opatrení, ktoré v sebe spájajú ekonomické, sociálne, kultúrne a demografické ciele a prispieva k dlhodobej stabilizácii kvality života obyvateľov okresu.

3. Návrh aktivít a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia plánu rozvoja

3.1. Súlad so strategickými dokumentmi

Plán rozvoja je v súlade s prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030, Integrovanou územnou stratégiou a ďalšími relevantnými národnými a regionálnymi stratégiami. Zabezpečuje súlad s aktivitami financovanými z Programu Slovensko 2021 – 2027 a akéhokoľvek nadväzujúceho mechanizmu financovania projektov z prostriedkov Európskej únie a jej príslušných fondov.

3.2. Zdôvodnenie výberu aktivít plánu rozvoja

Výber hlavných aktivít a ich opatrení a úloh je určený pre prioritné okresy tak, aby finančná podpora smerovala na projekty s merateľným prínosom a jasnou väzbou na URR, resp. na čiastkové a špecifické ukazovatele, ktoré ho vytvárajú, a to za účelom jeho znižovania a dorovnávania rozdielov medzi jednotlivými okresmi SR.

Zámerom výberu a usporiadania aktivít je vytvoriť rámec pre rýchlu a jednoduchú identifikáciu pre zaradenie žiadostí a zároveň prostredníctvom odporúčanej prioritizácie aktivít zacieliť a motivovať potenciálnych žiadateľov na podávanie žiadostí a projektov, ktoré adresujú najakútnejšie problémové ukazovatele prioritného okresu.

Aktivity sú navrhnuté tak, aby mali merateľný dopad na špecifické ukazovatele a zároveň vytvárali synergie pre celkový rozvoj územia. Hodnotenie predkladaných žiadostí a projektov bude zamerané predovšetkým na ich jasné a zrozumiteľné zaradenie a naviazanie na špecifickú aktivitu a jej merateľné ukazovatele tak, aby projekty prispievali k zlepšovaniu čiastkových a špecifických ukazovateľov.

3.3. Aktivity plánu rozvoja

Rámec aktivít je postavený na nasledovných štyroch hlavných aktivitách:

- (i) **Práca a príjmy v regióne** (*sociálno-ekonomické ukazovatele*)
- (ii) **Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia** (*zamestnanosť a príjmy cez projekty cestovného ruchu a aktívnej rekreácie*)
- (iii) **Infraštruktúra, služby a bezpečné obce** (*prístup k infraštruktúre a službám*)
- (iv) **Sociálne služby, zdravie a demografia** (*demografický stav a kvalita života*)

Jednotlivé aktivity a opatrenia sú bližšie špecifikované v *Prílohe č. 1*.

Výber hlavných aktivít v pláne rozvoja vychádza z kombinácie metodického rámca a reálnych potrieb územia, ktoré boli identifikované v participatívnom procese. Okres Revúca dlhodobo čelí kumulácii štrukturálnych problémov – vysokej nezamestnanosti, nízkej ekonomickej diverzifikácii, slabému podnikateľskému prostrediu, odlivu obyvateľstva, nedostatočnej infraštruktúre a obmedzenej dostupnosti verejných služieb. Hlavné aktivity preto reagujú na **príčiny týchto problémov**, nie iba na ich prejavy, a vytvárajú vzájomne previazaný rámec intervencií.

Prioritné aktivity plánu rozvoja:

Hlavná aktivita 2 – Zážitkový región: cestovný ruch, identita a aktívna rekreácia

(vysoká priorita opatrení 2.1 - 2.5)

Cestovný ruch bol v záveroch participácie označený ako **jedna z hlavných rozvojových priorít okresu Revúca**, s významným potenciálom pre tvorbu pracovných miest, podporu miestnej ekonomiky a zvyšovanie atraktivity územia. Zároveň však územní partneri zdôraznili, že jeho rozvoj je podmienený odstránením viacerých bariér, najmä v oblasti dopravnej dostupnosti a kvality služieb. V podmienkach okresu Revúca je cestovný ruch **úzko prepojený s kultúrou, vzdelávaním a regionálnou identitou**. Tieto oblasti zohrávajú významnú úlohu pri formovaní zážitkovej ponuky regiónu.

Hlavná aktivita 3 – Infraštruktúra, služby a bezpečné obce

(vysoká priorita opatrení 3.1 - 3.5)

Hlavným limitom rozvoja územia je **nedostatočná infraštruktúra a slabá projektová pripravenosť**, najmä v menších obciach okresu Revúca. Bola identifikovaná potreba **explicitne podporiť materiálno-technické a infraštruktúrne zabezpečenie poskytovateľov základných verejných služieb**.

4. Merateľné ukazovatele plánu rozvoja

Pre sledovanie dosahovania cieľov sú zadefinované kľúčové merateľné ukazovatele, ktoré vychádzajú priamo zo špecifických ukazovateľov definovaných vo vyhláske.

Označenie	Názov merateľného ukazovateľa	Východisková hodnota ⁴	Cieľová hodnota (2026) ⁵	Cieľová hodnota (2027)	Cieľová hodnota (2028)
SE01	Podiel počtu osôb, ktoré sú členmi domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov v %	13,48	13,10	12,60	12,20
SE02	Podiel uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku v %	13,98	13,30	12,80	12,20
SE03	Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v EUR	1332	1370	1410	1450
DS01	Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (na 1000 obyv.) v ‰	-4,67	-4,30	-3,90	-3,60
DS02	Index ekonomického zaťaženia osôb v %	50,80	50,50	50,50	49,70
DS03	Index starnutia v %	98,30	98,00	97,10	96,10
VI01	Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov v %	81,20	82,40	84,50	86,00
VI02	Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV v %	53,00	54,00	57,00	60,00
VI03	Podiel adries s dostupnosťou internetu s rýchlosťou minimálne 100 Mbps v %	80,99	84,00	87,00	90,00
VI04	Podiel detí vo veku 2 - 5 rokov navštevujúcich MŠ v %	48,71	51,00	53,00	55,00

Zdroj: údaje spracované MIRRI SR

⁴ Podľa zoznamu prioritných okresov zverejneného 1.11.2025.

⁵ Priebežná hodnota, ktorú plánuje okres dosiahnuť v danom roku realizáciou aktivít. Pri monitorovaní budú použité hodnoty ukazovateľa z obdobia n-2.

5. Očakávané výsledky, monitorovanie a hodnotenie dosiahnutého pokroku

5.1. Časový harmonogram realizácie plánu rozvoja

Za realizáciu jednotlivých projektov v rámci hlavných aktivít a ich opatrení a úloh sú zodpovední samotní prijímatelia regionálneho príspevku, s ktorými na základe vyhodnotenia jednotlivých výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie regionálneho príspevku uzatvorí MIRRI SR zmluvu o poskytnutí regionálneho príspevku. Harmonogram realizácie plánu rozvoja je navrhnutý na roky 2026 – 2028.

5.2. Možnosti financovania plánu rozvoja

Hlavné aktivity plánu rozvoja sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu SR a alokované na základe rozhodnutia MIRRI SR pre príslušný kalendárny rok, ktoré MIRRI SR zverejní na svojej webovej stránke. Alokačný mechanizmus zohľadňuje potreby jednotlivých prioritných okresov, pričom MIRRI SR je oprávnené rozhodnúť o zmene alokácie alebo jej presune alebo jej časti na iný prioritný okres najmä v prípadoch, ak nedôjde k vyčerpaniu alokovaných prostriedkov alebo pripravenosť predložených žiadostí a projektov nedosiahne požadovanú odbornú úroveň vypracovania.

5.3. Gestori a spôsob monitorovania

Plnenie plánu rozvoja vyhodnocuje a kontroluje MIRRI SR v spolupráci s Okresným úradom Revúca a riadiacim výborom prioritného okresu⁶. Postup pre monitorovanie a hodnotenie plánu rozvoja prioritného okresu je upravený interným predpisom MIRRI SR.

5.4. Časový harmonogram odovzdávania monitorovacích správ

Riadiaci výbor prioritného okresu v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 písm. d) zákona o prioritných okresoch monitoruje a hodnotí plnenie výziev a plánu rozvoja prioritného okresu prostredníctvom hodnotiacej správy každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

6. Prílohy

Príloha č. 1 – Zoznam hlavných aktivít a opatrení plánu rozvoja

⁶ Podľa § 2 písm. e) zákona o prioritných okresoch sa riadiacim výborom prioritného okresu rozumie poradný orgán MIRRI SR zriadený v každom prioritnom okrese.

PRÍLOHA Č. 1 K PLÁNU ROZVOJA PRIORITNÉHO OKRESU

VYMEDZENIE HLAVNÝCH AKTIVÍT A OPATRENÍ

Táto príloha obsahuje všeobecné vecné vymedzenie hlavných aktivít a opatrení a typové zameranie projektov, ktoré môžu byť podporované v rámci regionálneho príspevku. Konkrétne oprávnené osoby žiadateľov, finančné limity, populačné alebo iné limity, oprávnené výdavky, osobitné podmienky, obmedzenia a ďalšie pravidlá podpory určí príslušná vyhlásená a schválená výzva.

Pri zaradení projektu je rozhodujúci jeho hlavný účel a dominantný výsledok, nie samotný názov projektu, stavby, zariadenia alebo výdavku. Uvedené príklady sú orientačné a nevytvárajú uzavretý zoznam projektov.

HLAVNÁ AKTIVITA 1 – PRÁCA A PRÍJMY V REGIÓNE

Podpora zamestnanosti, príjmov, miestneho podnikania, inovácií a pracovných zručností s rozvojovým účinkom v prioritnom okrese.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
1.1 Sociálna a inkluzívna ekonomika	Pracovná integrácia znevýhodnených a zraniteľných osôb prostredníctvom sociálnych, komunálnych alebo komunitne orientovaných ekonomických činností s udržateľným pracovným a miestnym prínosom.	Patria sem sociálne a komunálne podniky, sociálne dielne, komunálne a údržbové služby, reuse a opravárenské činnosti, miestna výroba a služby, ak je ich jadrom vytváranie a udržanie pracovných miest pre určené znevýhodnené alebo zraniteľné skupiny.
1.2 Miestne MSP a tradičná výroba	Rozvoj miestnych mikro-, malých a stredných podnikov, výroby, remesiel, spracovania miestnych surovín, obchodu a služieb s cieľom zvýšiť hospodársky výkon a stabilitu miestnej ekonomiky.	Patria sem projekty vzniku, rozšírenia alebo modernizácie výroby a služieb, najmä potravinárstva, dreva, kovu, textilu, remesiel, stavebných a opravárenských činností, miestnych služieb, poľnohospodárstva, lesníctva, logistiky, odbytu a regionálnych produktov.
1.3 Inovácie, výskum, digitalizácia, kybernetická bezpečnosť a GDPR	Podpora inovácií, aplikovaného výskumu, technologickej modernizácie, automatizácie a digitalizácie, ako aj riešení zvyšujúcich kybernetickú odolnosť a ochranu osobných údajov.	Patria sem nové alebo podstatne zlepšené technológie, automatizované a dátovo riadené procesy, digitálne systémy a služby, vývoj a aplikovaný výskum, ako aj funkčné opatrenia kybernetickej bezpečnosti, ochrany dát a súladu s GDPR.
1.4 Prepojenie vzdelávania a trhu práce	Vzdelávanie orientované na zamestnateľnosť a konkrétne potreby trhu práce, najmä praktická a odborná príprava, rekvalifikácie, odborná prax a spolupráca vzdelávacích organizácií so zamestnávateľmi.	Patria sem duálne vzdelávanie, odborná prax, rekvalifikačné a kvalifikačné programy, pracoviská praktického vyučovania, odborné dielne a laboratória, kariérne poradenstvo a ďalšie programy smerujúce k získaniu pracovných zručností a uplatneniu.
1.5 Prevencia rizikových javov v športe, integrita a kariérna tranzícia športovcov	Podpora bezpečného a integritného športového prostredia a prípravy športovcov na profesionálnu aj pošportovú kariéru prostredníctvom vzdelávania, prevencie, poradenstva, mentoringu a vhodných digitálnych nástrojov.	Patria sem programy prevencie manipulácie súťaží, rizikového stávkovania, doping, násilia, diskriminácie, šikany a zneužívania, vzdelávanie športovcov a ich podporného prostredia, bezpečné oznamovacie postupy, vstupná príprava mladých športovcov, kariérne poradenstvo a rekvalifikácia.

HLAVNÁ AKTIVITA 2 – ZÁŽITKOVÝ REGIÓN: CESTOVNÝ RUCH, IDENTITA A AKTÍVNA REKREÁCIA

Rozvoj udržateľného cestovného ruchu, návštevníckych produktov, regionálnej identity, služieb pre návštevníkov a aktívnej rekreácie.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
2.1 Tematické produkty cestovného ruchu	Rozvoj ucelených a dlhodobo využiteľných turistických produktov založených na (A) vode; (B) prírode, horách a turistike vrátane cykloturistiky; (C) histórii a kultúre; alebo (D) vidieku a agroturistike.	Patria sem turistické a cyklistické trasy, vodné a prírodné návštevnícke produkty, vyhliadky, náučné a tematické trasy, sprístupnenie pamiatok a sakrálnych stavieb, expozície, návštevnícke programy, vidiecke a agroturistické zážitky a digitálna interpretácia viazaná na konkrétnu lokalitu alebo trasu.
2.2 Destinačný manažment, marketing, regionálna identita a značka	Spoločné riadenie, koordinácia a prezentácia destinácie alebo uceleného územia, budovanie regionálnej identity a značky a prepájanie atrakcií, služieb a miestnych aktérov.	Patria sem projekty destinačného manažmentu, spoločnej regionálnej značky a komunikácie, destinačné weby a aplikácie, spoločné mapy a publikácie, marketingové kampane územia, koordinácia ponuky a podujatí, návštevnícke dáta a partnerstvá viacerých aktérov.
2.3 Podporné MSP pre cestovný ruch	Rozvoj podnikateľských služieb, ktoré návštevník priamo využíva počas pobytu a ktoré dopĺňajú alebo zvyšujú kvalitu turistickej ponuky územia.	Patria sem najmä ubytovanie, gastronómia, požičovne a servis rekreačného vybavenia, sprievodcovské a zážitkové služby, turistická doprava, predaj regionálnych výrobkov a ďalšie služby s preukázateľnou väzbou na cestovný ruch.
2.4 Aktívny rekreačný šport	Podpora pravidelného amatérskeho športovania, tréningu a aktívnej rekreácie prostredníctvom športovo-rekreačných priestorov, zariadení, vybavenia a programov s dlhodobou využiteľnosťou.	Patria sem workoutové a outdoorové zóny, pumptracky, skateparky, športové okruhy, multifunkčné ihriská, kurty, telocvične a pohybové sály, lezecké a tréningové prvky, športové zázemie a spoločné vybavenie a pravidelné amatérske alebo komunitné športové programy.
2.5 Multifunkčné vodné plochy	Vznik, obnova a funkčné dobudovanie vodných plôch, ktoré plnia retenčnú alebo inú vodohospodársku funkciu a zároveň prinášajú ďalší rekreačný, rybársky, protipožiarne alebo ekologický úžitok.	Patria sem rybníky a retenčné nádrže, obnova vodných plôch, regulačné a technické prvky, protipožiarne odberné miesta, športový rybolov, bezpečné vstupy, lovné miesta, móla, primerané hygienické a návštevnícke zázemie a prvky podporujúce biodiverzitu.

HLAVNÁ AKTIVITA 3 – INFRAŠTRUKTÚRA, SLUŽBY A BEZPEČNÉ OBCE

Podpora projektovej pripravenosti a realizácie verejných investícií, menších lokálnych zásahov, spolufinancovania a bezpečnostných a záchranných riešení.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
3.1 Projektová príprava verejných investícií	Príprava konkrétnych verejných investícií do štádia umožňujúceho ich povolenie, financovanie a následnú realizáciu.	Patria sem projektové a technické dokumentácie, architektonické a inžinierske návrhy, štúdie uskutočniteľnosti, rozpočty a výkazy výmer, odborné prieskumy a posudky, povoľovacie podklady, inžinierska činnosť a ďalšia príprava priamo viazaná na konkrétnu plánovanú verejnú investíciu.
3.2 Realizácia verejnej infraštruktúry a základných služieb	Realizácia, obnova a rozvoj verejnej infraštruktúry, verejných budov, technických sietí, verejných priestranstiev a základnej občianskej vybavenosti.	Patria sem projekty výstavby, rekonštrukcie alebo funkčnej obnovy miestnej technickej a dopravnej infraštruktúry, verejných budov a priestorov, vodného hospodárstva, energetických a technických systémov, verejnej konektivity a ďalších investícií slúžiacich obyvateľom alebo verejnosti.
3.3 Malé projekty pre obce do 500 obyvateľov (pre CORE okresy) a do 2000 obyvateľov (pre STATUS okresy)	Menšie, samostatne funkčné a rýchlo realizovateľné lokálne projekty s bezprostredným prínosom pre verejný priestor, bezpečnosť, životné prostredie alebo miestne služby.	Patria sem drobné úpravy verejných priestranstiev a prístupov, mobiliár, zastávky, menšie bezpečnostné a záchranné prvky, zeleň a vodozádržné opatrenia, komunitné a návštevnícke prvky, informačné a komunikačné vybavenie a ďalšie lokálne zásahy vytvárajúce nový alebo zlepšený verejný výstup.
3.4 Spolufinancovanie projektov rozvoja územia z externých zdrojov	Podpora vlastného spolufinancovania rozvojových projektov financovaných z iného externého verejného zdroja, ak regionálny príspevok dopĺňa konkrétny hlavný projekt.	Patria sem projekty, pri ktorých je zabezpečené externé financovanie a je určená povinnosť vlastného spolufinancovania alebo iná prípustná spolufinancovaná časť; môže ísť o verejnú infraštruktúru, životné prostredie, sociálne a komunitné služby, energetiku, digitalizáciu a ďalšie oblasti rozvoja územia.
3.5 Integrované bezpečnostné a záchranné systémy obcí	Funkčné bezpečnostné, monitorovacie, varovné a záchranné systémy zvyšujúce ochranu obyvateľov, verejného priestoru a schopnosť obce reagovať na mimoriadne udalosti.	Patria sem kamerové a monitorovacie systémy, osobné záznamové systémy oprávnených zásahových zložiek, mobilné monitorovanie a drony v zákonnom režime, systémy včasného varovania a krízovej komunikácie, AED a ďalšie systémy okamžitej záchrany života vrátane potrebného softvéru, inštalácie, školení a servisu.

HLAVNÁ AKTIVITA 4 – SOCIÁLNE SLUŽBY, ZDRAVIE A DEMOGRAFIA

Podpora dostupných a udržateľných sociálnych, komunitných a zdravotných služieb reagujúcich na demografické, zdravotné a sociálne potreby obyvateľov.

Názov opatrenia	Základné vymedzenie	Typové zameranie projektov
4.1 Rozvoj sociálnych služieb a komunitnej podpory	Vznik, rozšírenie a skvalitnenie sociálnych služieb a pravidelnej komunitnej podpory pre seniorov, osoby so zdravotným znevýhodnením, rodiny, osoby v krízovej situácii a ďalšie zraniteľné skupiny.	Patria sem terénne a domáce, ambulantné, denné a pobytové sociálne služby, krízová a nízkoprahová pomoc, podpora samostatného života, komunitné centrá a programy, sociálne poradenstvo a ďalšie odborné činnosti; priestory, vybavenie a mobilita sú súčasťou opatrenia, ak priamo vytvárajú alebo rozširujú konkrétnu službu.
4.2 Dostupná zdravotná starostlivosť a prevencia	Zlepšenie územnej, časovej, fyzickej a sociálnej dostupnosti zdravotnej starostlivosti a zdravotne zameranej prevencie pre konkrétne skupiny obyvateľov.	Patria sem vznik alebo rozšírenie ambulantnej starostlivosti, mobilné a výjazdové zdravotné služby, preventívne vyšetrenia a skrining, telemedicína a telekonzultácie, monitoring chronických pacientov, rehabilitačná a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť, programy duševného zdravia a pravidelné preventívne programy.